

AKERSHUS
FYLKESKOMMUNE

Fylkeskommunens veiledning i kommuneplanenes samfunnsdel

GRIP

23.januar 2026

Linda Duffy- Fylkesdirektør for plan, kulturminne, klima og miljø.

Kommuneplanens samfunnsdel

PBL: 11-2.Kommuneplanens samfunnsdel

- Kommuneplanens samfunnsdel skal ta stilling til langsiktige utfordringer, mål og strategier for kommunesamfunnet som helhet og kommunen som organisasjon. Den bør inneholde en beskrivelse og vurdering av alternative strategier for utviklingen i kommunen.*
 - Kommuneplanens samfunnsdel skal være grunnlag for sektorenes planer og virksomhet i kommunen. Den skal gi retningslinjer for hvordan kommunens egne mål og strategier skal gjennomføres i kommunal virksomhet og ved medvirkning fra andre offentlige organer og private.*
-
- Samfunnsdelen er kanskje det viktigste strategiske verktøyet kommunen har.
 - Viktig med sammenheng mellom denne, planstrategien og kommuneplanens arealdel.
 - ...Men det er et litt utfordrende verktøy, som brukes ganske ulikt av ulike kommuner.
 - Kan være veldig generell, men kan også spisses.
 - Ved oppstart kan det derfor være utfordrende å gi tilpasset veiledning
 - Dette er et tema det jobbes mye med, blant annet i KS
 - [«Ny agenda for kommuneplanens samfunnsdel»](#)

Fylkeskommunens roller

- Regional arealmyndighet
 - Sektormyndighet for bl.a. vei og kulturminner
 - Eier av vegnett, kollektivtrafikk og videregående skoler mm.
 - Regional samfunnsutvikler, og eier av regionale planer og prosesser
-
- **Plan og bygningslovens veiledningsplikt**

Veiledningsplikten

Plan- og bygningsloven:

- § 3-2... Statsforvalteren skal påse at kommunene oppfyller plikten til planlegging etter loven. Regional planmyndighet skal veilede og bistå kommunene i deres planleggingsoppgaver.

§ 3-4...Regional planmyndighet skal sørge for å ha tilgang til nødvendig planfaglig kompetanse for utarbeiding og behandling av planer og planfaglig veiledningsvirksomhet etter loven.

Hva betyr veilede og bistå?

- **Veiledning** er å gi kommunen som planmyndighet kunnskap og grunnlag for refleksjon til å utvikle egne løsninger.
- **Bistand** (planfaglig bistand) går lenger enn veiledning, praktisk støtte til å gjøre planoppgaven.

Samhandling og saksbehandling i plansaker vil omfatte

- Planfaglige råd - anbefalinger om prosess, medvirkning, hvordan planvirkemidler kan brukes, krav til dokumentasjon, hvor det kan finnes informasjon om hensyn og interesser og hvordan de kan ivaretas, og mulige grep for å utvikle løsninger i en plansak.
- Merknader - hensyn og interesser som ut fra regionale interesser eller nasjonale interesser og sektorlov bør ivaretas på en bedre måte i en plansak.
- Innsigelse - konflikt med vesentlige regionale eller nasjonale interesser (arealplaner).
- [Utøvelsen av veilederrollen etter plan- og bygningsloven](#)

Hvordan gjør vi det?

- Regionalt planforum
- Uttalelse til planer
 - Administrativ uttalelse ved oppstart, og ved offentlig ettersyn av detaljreguleringer og områdereguleringer, samt regional planstrategi.
 - Politisk til offentlig ettersyn av kommuneplaner (samfunnsdel og arealdel) og ved innsigelser.
 - Planavdelingen koordinerer fylkeskommunens interesser
- Årlig plantreff, temabaserte samlinger og arenaer, felles utviklingsprosjekter.
- Møter med og besøk i enkeltkommuner
- Uformell dialog
- Fylkeskommunen har kompetanse, ressurser og nettverk som den enkelte kommune ikke nødvendigvis har, og vil gjerne bidra.

Utfordringer med våre uttalelser til kommunale planer

- Tidlig og tydelig, må sikre at viktige hensyn er nevnt...
- Likebehandling av kommunene/ skreddersøm
- Innspill fra mange deler av fylkeskommunen skal koordineres
- Hvem er målgruppene for veiledningen, og hva trenger de?
- Kan være uklart for mottaker ut fra hvilken rolle vi uttaler oss.
- Stramme tidsfrister og begrenset kapasitet

Dette er problemstillinger vi er bevisste på og jobber med i fylkeskommunen, men vi kan ikke finne løsningene alene.

Hva trenger dere?

- Hvilke konkrete problemstillinger, kunnskapsgrunnlag o.l. bør vi gå mer inn i og tilpasse mer til den enkelte kommune?
- Hva mener dere vi helst holde oss unna, hva blir for lokalt?
- Hvilke kanaler og arenaer fungerer best?
- Hvordan kan vi bidra til den kommunale planleggingen på en mest mulig konstruktiv måte?

Hva trenger vi?

- Tydelige signaler, konkrete spørsmål og utfordringer
- Gjensidig tillit og rolleforståelse